

Η Οικοδόμηση μιας Εναλλακτικής Οικονομίας στη Ροζάβα

Γιώργος Κολέμπας

Εισαγωγικά

Οι Κούρδοι, ένας λαός μοιρασμένος σε τέσσερα κράτη είναι το πιο μεγάλο -πληθυσμιακά- αλύτρωτο έθνος στον κόσμο. Ένας λαός με φεουδαρχικές-πατριαρχικές δομές, στήριγμα μεγάλων αυτοκρατοριών της Οθωμανικής και της Περσικής, ένας λαός με συμμετοχή ένοπλων φυλών του στις γενοκτονίες του στρατού του Μουσταφά Κεμάλ -και στην καταστροφή της Σμύρνης- με αποφασιστική συμμετοχή στην οριστική νίκη του, αλλά προδομένος από τις υποσχέσεις του Κεμάλ για αυτονομία. Ένας λαός προδομένος από τις διεθνείς συμφωνίες όπως της Λωζάνης του 1923 ή της Βαγδάτης του 1955. Ένας λαός που τα κράτη της Τουρκίας, της Συρίας, του Ιράκ και του Ιράν εφάρμοσαν στο σώμα του πολιτικές εθνοκτονίας, είχε αναπτύξει ένα συγκρουσιακό μαρξιστικό-λενινιστικό κίνημα, που επιχειρούσε αποσχίσεις τύπου «εθνικής-κρατικής αυτοδιάθεσης».

Στις αρχές του 1990, ο πόλεμος στο Κουρδιστάν ήταν στο αποκορύφωμά του. Στη συνέχεια, το 1993, υπήρξε και απαγόρευση της λειτουργίας του Κουρδικού Εργατικού Κόμματος (PKK) και πολλών άλλων κουρδικών ενώσεων στην Ευρώπη. Η κατάσταση άρχισε να αλλάζει το 2003 όταν ένας από τους αρχηγούς του PKK, ο Αμπντουλάχ Οτσαλάν (ο «Άπο», ιδρυτής και αδιαμφισβήτητος ηγέτης του μέχρι τη σύλληψή του στην ελληνική πρεσβεία στην Κένυα τον Φλεβάρη του 1999) έγραψε στη φυλακή στο νησί Ιμραλί –επηρεασμένος και από το Ζαπατίστικο Κίνημα και τα γραφτά του Μάρεϋ Μπούκτσιν- το βιβλίο με τον τίτλο: «Κληρονόμοι του Γκιλγκαμές». Στο εν λόγω βιβλίο απορρίπτει όλες -και τις Κούρδικες- μορφές εθνικισμού, κάνει γενική κριτική του

κράτους, ακόμα και του σοσιαλιστικού, και προτάσσει την απελευθέρωση των γυναικών. Κάτι τέτοιο οδήγησε σε πολλές συζητήσεις και στο ίδιο το κουρδικό κίνημα, αλλά και στο διεθνές, το οποίο ανανέωσε το ενδιαφέρον του για το κουρδικό ζήτημα.

Όταν αποφασίστηκε, το 2009, το πρώτο Κοινωνικό Φόρουμ της Μεσοποταμίας να πραγματοποιηθεί στο Ντιγιαρμπακίρ, υπήρξε παράλληλα ένα Camp, όπου συμμετείχαν πολλές εκατοντάδες άνθρωποι από την Ευρώπη. Σε ανταλλαγή απόψεων με την κουρδική νεολαία και τις γυναικείες οργανώσεις διατυπώθηκε η νέα ιδέα του κουρδικού απελευθερωτικού κινήματος: **Δημοκρατική Αυτονομία και Λαϊκός Συνομοσπονδισμός!**

Ένα σημαντικό τμήμα του λαού των Κούρδων, κάνει σήμερα μια παραδειγματική επανάσταση, χτίζοντας τις δομές μιας δημοκρατικής, δίκαιης και οικολογικής κοινωνίας. Από τον Μάρτιο του 2011 είχαν συγκροτηθεί συμβουλευτικές δομές στη Ροζάβα. Οι συμβουλευτικές αυτές δομές σχηματίσθηκαν τότε ως μια παράλληλη δομή στο κράτος. Δεν συγκρούστηκαν σχεδόν καθόλου άμεσα με το κράτος. Αυτό οφειλόταν κυρίως στο ότι το καθεστώς του Μπάαθ δεν ήθελε να διακινδυνεύσει την ανοιχτή σύγκρουση με τους Κούρδους-σες και είχε επικεντρωθεί στην καταπολέμηση της εξέγερσης των μη-κουρδικών περιοχών.

Ένα σύστημα πολλαπλών επιπέδων, δηλαδή λαϊκά συμβούλια, θεματικές επιτροπές, ομάδες εργασίας και διασυνδέσεις μεταξύ τους, οργανώθηκαν τόσο πλατιά, που σε λίγους μήνες μπόρεσαν να συναντηθούν αντιπρόσωποι από όλες τις περιοχές της Ροζάβα και της

Συρίας, για να ιδρύσουν το Λαϊκό Συμβούλιο του Δυτικού Κουρδιστάν (MGRK – Meclîsa Gel A Rojavayê Kurdistanê). Στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας του MGRK, στις 19 Ιούλη 2012 ξεκίνησε η επανάσταση από το Κομπάνι. Ο πληθυσμός έδιωξε το καθεστώς Μπάαθ, σε

μεγάλο βαθμό αναίμακτα. Ενώ η υπόλοιπη Συρία βυθιζόταν σε εμφύλιο πόλεμο, η Ροζάβα πρότεινε έναν τρίτο δρόμο, πέρα από το καθεστώς Μπάαθ και τη Συριακή Αντιπολίτευση. Οι Κούρδοι της Συρίας ανέλαβαν τον έλεγχο των εδαφών τους και ανακήρυξαν μια δημοκρατική, πολυεθνική, πολυθρησκευτική αυτονομία, ιδρύοντας τρία αυτοδιοικούμενα καντόνια: Κομπάνι, Αφρίν και Τζαζίρα (Kobanî, Afrîn, Cizîrê).

Ένα συμβουλευτικό κίνημα ξαναεμφανίσθηκε -μετά το Ζαπατίστικο Κίνημα με τις επιτροπές καλής διακυβέρνησης στην Τσιάπας- πιο κοντά μας στα τρία καντόνια της κουρδικής αυτονομίας. Η **Κοινότητα** είναι η βάση του συμβουλευτικού συστήματος και αποτελείται κατά το πλείστον από περίπου 30 έως 150 νοικοκυριά στις πόλεις (συνήθως ανά δρόμο) και στην ύπαιθρο από ένα χωριό. Ένα μοντέλο πολύ χρήσιμο για εμάς, αλλά και το παγκόσμιο κίνημα της ελευθερίας, της ισότητας, του κοινοτισμού, της αποανάπτυξης-τοπικοποίησης, της οικολογίας και της άμεσης δημοκρατίας. Οι πολύπλευρες και πολυσήμαντες εξελίξεις στη Ροζάβα είναι ένα παράδειγμα που οφείλουμε να εξετάσουμε και να διδαχθούμε. Το ζήτημα της επαναστατικής αλλαγής και στα μέρη μας, προϋποθέτει την αποκέντρωση σε κοινότητες, δήμους και περιφέρειες και τη δικτύωσή τους σε ανακλητά συμβούλια.

Οι βάσεις της οικονομίας στη Ροζάβα

Με την καθιέρωση του καθεστώτος Μπάαθ, η οικονομία είχε ευθυγραμμιστεί με την ισχυρή κρατική παρέμβαση. Από τη

δεκαετία του 2000 ξεκίνησε μια ταχεία ιδιωτικοποίηση και η νεοφιλελεύθερη προσαρμογή στις διεθνείς αγορές, η οποία οδήγησε στην επιδείνωση της κοινωνικής κατάστασης. Η γεωργία - μαζί με την παραγωγή πετρελαίου στη Συρία- έχει ένα σημαντικό οικονομικό ρόλο και αποτελεί περίπου το ένα τρίτο του οικονομικού προϊόντος, όντας πολύ σημαντική σε διεθνή σύγκριση. Τόσο στο πετρέλαιο όσο και στα άλλα δύο σημαντικά στις εξαγωγές προϊόντα (υφάσματα και τρόφιμα) η Ροζάβα είχε πριν από τον πόλεμο και το εμπάργκο ένα σημαντικό ρόλο. Επειδή και οι τρεις περιοχές της είναι ιδανικές για την υψηλή γεωργική παραγωγή.

Η γεωργία στο καντόνι Cizîrê πριν από αρκετές δεκαετίες είχε στραφεί συστηματικά στην μονοκαλλιέργεια του σιταριού και σε μικρότερο βαθμό στο βαμβάκι, ενώ στα καντόνια Kobanî και Afrîn φυτεύτηκαν κυρίως φρούτα και ελιές. Το καντόνι Cizîrê παράγει έως και 50% του συνόλου του συριακού σιταριού. Από το Afrîn προέρχεται το 25% της παραγωγής ελιάς στη χώρα.

Η συνολική γεωργική παραγωγή ήταν σε μεγάλο βαθμό ρυθμιζόμενη από την κυβέρνηση της Συρίας, οπότε δεν επιτρεπόταν για παράδειγμα στο Cizîrê η καλλιέργεια φρούτων και λαχανικών. Έτσι, η περιοχή, ως αποτέλεσμα της πολιτικής αυτής, δίνει την εντύπωση ενός ενιαίου χωραφιού σταριού.

Οι ποσότητες του πετρελαίου της περιοχής Cizîrê είναι τόσο μεγάλες, ώστε 50-60% της παραγωγής πετρελαίου της Συρίας προέρχεται από δω. Το 1995 η Συρία έφθασε ήδη στο αποκορύφωμα της παραγωγής. Από τότε η παραγωγή πετρελαίου πηγαίνει αργά αλλά σταθερά πίσω εξαιτίας της συρρίκνωσης αποθεμάτων. Αν δεν είχε ξεσπάσει ο σημερινός πόλεμος, η Συρία από το 2020 και πέρα δεν θα είχε άλλο πετρέλαιο για εξαγωγή – και λόγω της αύξησης της ζήτησης στην εγχώρια αγορά. Στους πετρελαιοπαραγωγικές περιοχές του Cizîrê υπάρχει όμως ακόμα μια σημαντική ποσότητα φυσικού αερίου. Δεν έχει ένα τόσο μεγάλο μερίδιο στη συνολική παραγωγή της Συρίας, όπως το πετρέλαιο, αλλά δεν πρέπει να υποτιμάται.

Σε όλα τα προϊόντα που παράγονταν στη Ροζάβα γίνονταν περαιτέρω επεξεργασία έξω από την ίδια την περιοχή, πράγμα που δείχνει και τον αποικιοκρατικό χαρακτήρα του κράτους της Συρίας. Το προωθούμενο πετρέλαιο (και το φυσικό αέριο επίσης) μεταφερόταν μέσα από τους αγωγούς στη Χομς, όπου υπήρχαν τα μεγαλύτερα διυλιστήρια της χώρας. Στη Ροζάβα δεν υπάρχουν επίσης μεγάλες αλευροβιομηχανίες, όπως νοτιότερα και δυτικά της χώρας. Ομοίως, το βαμβάκι συλλέγεται εκεί, αλλά εκκοκίζεται στο νότο.

Έτσι, ο πληθυσμός της Ροζάβα έπρεπε να αγοράζει αλεύρι, φρούτα, λαχανικά, κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα, πετρέλαιο και άλλα βασικά αγαθά από τα άλλα μέρη της Συρίας, αν και οι πρώτες ύλες τους είχαν παραχθεί σε σημαντικό βαθμό στην περιοχή τους.

Μπορεί να φανεί καθαρά ότι η Ροζάβα είχε παραμεληθεί συστηματικά -παρά τα επιφανειακά και τα υπόγεια πλούτη της- και κρατήθηκε φτωχή. Εφαρμοζόταν πάντα μια πολιτική που έμελλε να κρατήσει τον τοπικό πληθυσμό εξαρτημένο από το καθεστώς. Αυτός ήταν ένας από τους τρόπους για να κάνει τους Κούρδους να μεταναστεύσουν στο εξωτερικό ή σε άλλες πόλεις της Συρίας.

Οικονομία.

Οι οικονομική προοπτική της δημοκρατικής αυτονομίας βασίζεται στο συνεταιριστικό σχήμα. Η πετρελαιοκή βιομηχανία είναι συνεταιρική και εκδημοκρατισμένη – οι "πρωτόταμοι" εκλέγονται. Τα καύσιμα είναι διαθέσιμα σε μειωμένες τιμές στα "λαϊκά πρατήρια" για άτομα και οργανώσεις που προσφέρουν κοινωνικές έργα. Η καλλιεργητική δραστηριότητα –στις πρώην κρατικές εκτάσεις– είναι συνεταιριστική. Συνθήκες δυσκολία είναι η έλλειψη υποδομών για την περαιτέρω επεξεργασία της σοδειάς – υπάρχει επάρκεια σιτηρών αλλά έλλειψη αλεύρων.

[πράτήριο καυσίμων για τους αγρότες στην Serê Kaniyê]

Η εξέλιξη της οικονομίας με την επανάσταση

Με την ευρεία απέλαση του καθεστώτος Μπάαθ από τη Ροζάβα, που άρχισε στις 19.7.2012, οι συμβουλευτικές δομές αντιμετώπισαν την πρόκληση να μη καταρρεύσουν η οικονομία και οι βασικές υπηρεσίες. Αποδείχθηκε ότι ήταν πολύ σημαντικό η δημιουργία των συμβουλίων **τουλάχιστον ένα χρόνο νωρίτερα**, παντού. Ειδικότερα, η δημιουργία οικονομικών επιτροπών σε **τοπικό και περιφερειακό επίπεδο**, ήταν αποφασιστικής σημασίας.

Το πρώτο πρόβλημα στο πλαίσιο της Επανάστασης ήταν η **διατήρηση των υπηρεσιών κοινής ωφέλειας** από την **Τοπική Αυτοδιοίκηση**. Αυτό επιτεύχθηκε με το ότι δεν διαλύθηκαν οι υφιστάμενες διοικήσεις τους, αλλά σταδιακά ενσωματώθηκαν στο συμβουλευτικό σύστημα. Το δεύτερο σημαντικό μέτρο ήταν οι **έλεγχοι των τιμών**. Τα καθορισμένα από τις οικονομικές επιτροπές όρια τιμών ελέγχονταν από τη δεύτερη μέρα της επανάστασης στις αγορές και στα καταστήματα. Έτσι, έπρεπε να αποφευχθεί η εκμετάλλευση της εμπόλεμης κατάστασης από τους κερδοσκόπους με την αποθήκευση των τροφίμων και φαρμάκων ώστε να κερδοσκοπήσουν με την επακόλουθη έκρηξη τιμών. Έτσι ειδικά, ήταν εγγυημένη η κάλυψη των βασικών αναγκών του πληθυσμού (τρόφιμα, πετρέλαιο κ.λπ.).

Ίσως η μεγαλύτερη οικονομική πρόκληση ήταν το **εμπάργκο από την Τουρκία**, που επιβλήθηκε από την επανάσταση και μετά. Μετά από μακρές διαμαρτυρίες του πληθυσμού στο βόρειο τουρκικό τμήμα του Κουρδιστάν, επιτράπηκαν σε ένα μικρό βαθμό μόνο τα φάρμακα προς τη Ροζάβα, από τις αρχές του 2013. Η νοτιοκουρδική

κυβέρνηση του PDK στο Ιράκ συμπεριφέρεται με παρόμοιο τρόπο, το εμπάργκο χαλαρώνεται ανάλογα με τις πολιτικές σκοπιμότητες. Κάποια τρόφιμα που λείπουν από τη Ροζάβα, όπως τα λαχανικά και τα φρούτα, καθώς και άλλα προϊόντα μπορούν να μεταφέρονται με φορτηγά μέσω εχθρικών περιοχών αφού οι προμηθευτές έχουν δώσει μεγάλες μίζες στην αντίστοιχη ισλαμίστικη ομάδα που τις ελέγχει. Έτσι τα προϊόντα αυτά είναι για άλλη μια φορά τόσο ακριβά που μόνο ένα μικρό μέρος του πληθυσμού μπορεί να τα αντέξει οικονομικά. Και εδώ γίνεται έλεγχος των τιμών, ωστόσο, υπάρχει μια αναπόφευκτη άτυπη αγορά στην οποία πολλά είναι σε εξαιρετικά υψηλές τιμές. Επιπλέον, στα τουρκικά σύνορα ορισμένα αναγκαία εμπορεύματα εισέρχονται λαθραία στη Ροζάβα. Οι άνθρωποι που εμπλέκονται στο διασυνοριακό εμπόριο, το κάνουν με κίνδυνο της ζωής τους. Κάθε εβδομάδα πυροβολούνται μαζί με πρόσφυγες, από Τούρκους στρατιώτες, ενώ τζιχαντιστές μπορούν να διασχίσουν τα σύνορα της Τουρκίας σε μεγάλο βαθμό ανεμπόδιστα.

Επειδή η γεωργικά πλούσια περιοχή της Ροζάβα έπρεπε να εξασφαλίζει ακριβά ένα μεγάλο ποσοστό των λαχανικών, φρούτων και αλευριού από τη Latakya, Δαμασκό και άλλες πόλεις της Συρίας (το καντόνι Cizîrê υστερεί ιδιαίτερα σε φρούτα και λαχανικά), αυτό οδήγησε σε πολύ σοβαρά προβλήματα μετά την επανάσταση. Αν και τα σιτηρά υπήρχαν σε μεγάλες ποσότητες, η προμήθεια σε αλεύρι στην πρώτη χειμερινή περίοδο μετά την επανάσταση 2012/13 ήταν πολύ δύσκολη. **Μια πείνα στην Cizîrê και στο Kobanî μπόρεσε να αποτραπεί μόνο μέσω του συστήματος διανομής από τις συμβουλευτικές δομές.** Με την κατασκευή πολλών αλευρόμυλων από το 2013 διευκολύνθηκε η κατάσταση και το 2014 στο Cizîrê ήταν τόσο πολύ καλή, ώστε να μπορούν να εξάγουν αλεύρι (ακριβώς αυτό συνέβη στο ιρακινό Κουρδιστάν- που μέχρι τότε εισήγαγε αλεύρι από την Τουρκία). Το Kobanî είχε σταθεί στο θέμα αυτό καλύτερα από το Afrin, γιατί είχαν καλλιεργηθεί εδώ σιτηρά πριν από την επανάσταση στο 1/3 των γεωργικών εκτάσεων. Στο Kobanî η παραγωγή σιταριού έχει αυξηθεί από το 2013, έτσι ώστε το τέλος του έτους ήταν μεταποιημένα αρκετά διατροφικά αγαθά. Το Afrin όμως ακόμα έπρεπε να αγωνιστεί

μέχρι το 2014 για να το καταφέρει αυτό, αν και έχει ήδη αρχίσει να προσαρμόζει την παραγωγή του.

Μια άλλη σημαντική θετική εξέλιξη για την οικονομική σταθεροποίηση της Cizîrê -αλλά όχι για το Kobanî και το Afrîn- ήταν η διύλιση αργού πετρελαίου από το καλοκαίρι του 2013. Οι συμβουλευτικές δομές με τη βοήθεια ειδικευμένων εργαζομένων κατάφεραν με απλά συστήματα να διυλίσουν επαρκή ποσότητα πετρελαίου σε ντίζελ. Αυτό οδήγησε σε μια βελτίωση της ζωής και της οικονομικής δραστηριότητας. Η αμυντική στρατιωτική δύναμη ενισχύθηκε επίσης. Ο έλεγχος των τιμών ήταν επίσης ιδιαίτερα αποφασιστικός στη διανομή του πετρελαίου κίνησης και πετρελαίου θέρμανσης. Σήμερα, ένα λίτρο Diesel πωλείται στη μισή τιμή σε σύγκριση με την περίοδο πριν από την επανάσταση, και αυτό διευκολύνει σημαντικά τη ζωή των ανθρώπων. Το Diesel είναι απαραίτητο για τα οχήματα, τον εφοδιασμό των νοικοκυριών σε ηλεκτρισμό, τη θέρμανση, τη μικρή βιομηχανική και αγροτική παραγωγή. Η διύλιση έχει δυστυχώς ως αποτέλεσμα Diesel κατώτερης ποιότητας που είναι επιβλαβής για τις γεννήτριες, τους κινητήρες οχημάτων και τα μηχανήματα. Αυτό το ξέρουν τα Συμβούλια τα οποία αναζητούν λύσεις για την καλύτερη διύλιση.

Οι οικονομικές επιτροπές σε όλα τα επίπεδα ήταν σε θέση με την αλληλέγγυα εργασία τους να εξασφαλίσουν ότι στους δήμους ή τις περιφέρειές τους κανείς δεν θα λιμοκτονούσε πραγματικά και ότι τα οικονομικά πιο αδύναμα μέλη θα στηριχθούν καλά. Δεν ήταν μόνο ότι

βοήθησαν με τα τρόφιμα, υπάρχει η συνεχής επιδίωξη ότι κάθε ενήλικος θα έχει μια δουλειά και έτσι θα μπορεί να συμβάλλει στη δική του φροντίδα, αλλά και στην περαιτέρω ανάπτυξη της επανάστασης. Εκτός από την πρώτη χειμερινή περίοδο μετά την επανάσταση, η επισιτιστική κατάσταση στα τρία καντόνια τώρα είναι αρκετά ικανοποιητική, τόσο ώστε να αυξηθεί η παροχή των απαραίτητων στους οικονομικά αδύναμους και τους πρόσφυγες από άλλα μέρη της Συρίας. Η απελευθέρωση της Ροζάβα σήμαινε επίσης ότι και στα τρία καντόνια, το 2013 λιγότερο αλλά από το 2014 περισσότερο, ξεκίνησε μια έκρηξη στην οικοδομή.

Παντού χτίστηκαν νέα κτίρια και αυξήθηκαν οι όροφοι στα υπάρχοντα, πράγμα απαραίτητο γιατί από τον ολοένα και πιο βάνανυσο πόλεμο στη Συρία όλο και περισσότεροι άνθρωποι κατέφυγαν στη Ροζάβα και επομένως χρειάστηκε περισσότερος κατοικήσιμος χώρος. Το απαραίτητο για αυτό τσιμέντο παράγεται εν μέρει στη Ροζάβα. Αλλά η αιτία της ζωτικότητας της οικονομίας πρέπει να αναζητηθεί κυρίως στη γεωργία, όπου επικρατεί η υψηλότερη παραγωγικότητα. Κάθε μέρα το πρωί σε κάθε πόλη, πολλές εκατοντάδες παραγωγοί διατροφικών προϊόντων έρχονται για να πουλήσουν τα δικά τους ή να αγοράσουν τα προϊόντα για τις ανάγκες τους.

Ενώ τη χρονιά της επανάστασης του 2012 ακόμα επικρατούσε κυρίως η οργάνωση των βασικών υπηρεσιών φροντίδας, παράλληλα με την ασφάλεια, με κάθε μικρό βήμα προόδου αλλάζει και το περιεχόμενο των συζητήσεων. Αυτές οι συζητήσεις συντείνουν στο

σκοπό, να πάει η περιοχή -πέρα από τον καπιταλισμό και την κρατικά κατευθυνόμενη οικονομία- στον Τρίτο Δρόμο της οικονομίας. Έτσι, μετά από πολλές συζητήσεις και προετοιμασίες άρχισαν να στήνονται οι πρώτοι συνεταιρισμοί το 2013 και ένα χρόνο αργότερα ο αριθμός τους αυξήθηκε αλματωδώς. Ιδρύθηκαν συνεταιρισμοί που ψήνουν ψωμί, παράγουν υφάσματα, μεταποιούν ρούχα, παρασκευάζουν από γάλα τυριά και άλλα γαλακτοκομικά προϊόντα, καλλιεργούν φιστίκια ή φακές και πωλούν απορρυπαντικά. Ή ιδρύθηκαν γεωργικοί συνεταιρισμοί στις κοινωνικοποιημένες κρατικές γαίες. Συνεταιρισμοί και συνεργατικές ομάδες σε τέτοιους τομείς δραστηριότητας ιδρύονται αυτή τη στιγμή σε όλες τις πόλεις. Η ποικιλομορφία αυξάνει με κάθε χρόνο που περνά. Αυτό είναι απαραίτητο εάν θα πρέπει να επιτευχθεί μεσοπρόθεσμα ο διακηρυγμένος στόχος για την επέκταση των συνεταιρισμών σε όλους τους τομείς της οικονομίας και να γίνουν αυτοί η κυρίαρχη οικονομική μορφή.

Ο καπιταλισμός στο Κουρδιστάν και ιδιαίτερα στη Ροζάβα δεν ήταν σε θέση να περάσει τόσο σημαντικά στο μυαλό και στη συνείδηση των ανθρώπων, όσο στις οικονομικά πιο αναπτυγμένες περιφέρειες. Αυτό φαίνεται να διευκολύνει τη δημιουργία μιας συνεταιριστικής-συνεργατικής κοινωνικής οικονομίας σε πολλούς τομείς.

Για να βάλει σε εφαρμογή μια τέτοια διαδικασία, ο Δημοκρατικός Συνομοσπονδισμός προωθεί την κοινοτικοποίηση της οικονομίας. Η οικονομική υπανάπτυξη της κουρδικής περιοχής από τη μία πλευρά αντιπροσωπεύει ένα σημαντικό μειονέκτημα, από την άλλη όμως αντιμετωπίζεται και ως μια ευκαιρία. Η παραδοσιακή κοινωνική συλλογικότητα των πληθυσμών του Κουρδιστάν πρόκειται να χρησιμοποιηθεί με θετικό τρόπο για την οικοδόμηση μιας κοινοτικής οικονομίας. Η ενσωμάτωση με θετικό τρόπο των παραδοσιακών δομών στις νέες, είναι χαρακτηριστικό του κουρδικού απελευθερωτικού κινήματος.

Βρίσκεται σε εξέλιξη μια διαδικασία συστηματικού μετασχηματισμού, όπου παράδοση και χειραφέτηση συνδέονται με

αυτόν τον τρόπο. Ο Δημοκρατικός Συνομοσπονδισμός είναι ανοικτός σε άλλες πολιτικές ομάδες και παρατάξεις. Είναι ευέλικτος, πολυπολιτισμικός, αντι-μονοπωλιακός και με προσανατολισμό τη συναίνεση. Οικολογία και φεμινισμός είναι οι κεντρικοί πυλώνες. Σε αυτό το είδος της αυτοκυβέρνησης, απαιτείται ένα εναλλακτικό οικονομικό σύστημα, το οποίο να αυξάνει τους κοινωνικούς πόρους, αντί να τους εκμεταλλεύεται, και έτσι να καλύπτει τις ποικίλες ανάγκες της κοινωνίας. Το κίνημα των Συμβουλίων στην περίπτωση αυτή είναι ο φορέας της διαδικασίας.

Η μέθοδος που χρησιμοποιείται στη Ροζάβα δεν στρέφεται ενάντια στην ατομική ιδιοκτησία, αλλά έχει ως στόχο να θέσει αυτή την ατομική ιδιοκτησία στην υπηρεσία και χρήση όλων των ομάδων του πληθυσμού που ζουν εκεί. Έτσι, τα σχέδια της εναλλακτικής οικονομίας υλοποιούνται μέσω της οικοδόμησης των συνεταιρισμών και την επέκτασή τους παντού και με αυτό προσπαθεί να χειραφετηθεί η κοινωνική συνείδηση από τους καπιταλιστικούς-φεουδαρχικούς καταναγκασμούς και να πραγματοποιήσει μια κοινωνική επανάσταση. Όπως διατυπώνεται χαρακτηριστικά: **«Θέλουμε να προστατεύσουμε τα δικαιώματα των απλών ανθρώπων από τους πλούσιους με τους συνεταιρισμούς και τις κοινότητες»**. Το μοντέλο ιδιοκτησίας του Δημοκρατικού Συνομοσπονδισμού θεωρεί ότι όλοι οι πόροι, αλλά και οι συνδεδεμένες με αυτούς επιχειρήσεις θα πρέπει να διαχειρίζονται από τους ίδιους τους δήμους και τις κοινότητες. Δεν πρέπει να πάνε σε μια μορφή νέας ιδιωτικοποίησης μέσω των συνεταιρισμών. Με την από κοινού παραγωγή των δήμων και των συνεταιρισμών και με το μοντέλο της οικονομίας των αναγκών, ο καθένας μπορεί να συμμετάσχει στην παραγωγή με τον δικό του τρόπο και δεν υπάρχει ανεργία.

Για παράδειγμα: η πρώην κρατική γη που είναι το 80% των συνολικών καλλιεργούμενων εκτάσεων, βρίσκεται στη διαδικασία της κοινοτικοποίησης: «Όταν το καθεστώς έφυγε από την περιοχή παραδώσαμε την κρατική γη, που στην πραγματικότητα ανήκει στην κοινωνία και το λαό, στους Συνεταιρισμούς των φτωχών και στο

συνεταιρισμό των οικογενειών των θυμάτων και πεσόντων... Το μεγαλύτερο μέρος της γης πηγαίνει στους συνεταιρισμούς, υπάρχουν εξαιρέσεις μόνο μικρής κλίμακας, όπου τεμάχια από 10 έως 40 στρέμματα μπορούν επίσης να πάρουν και μεμονωμένες οικογένειες. Δεν επιτρέπεται να προκύψει καμία νέα μεγάλη ιδιοκτησία.»

Επειδή η Αυτοδιοίκηση, σε αντίθεση με το καθεστώς Μπάαθ, δεν θέλει να εφαρμόσει οποιεσδήποτε μορφές εξαναγκασμού, δεν έχει απαλλοτριώσει μέχρι τώρα τις μεγάλες γαιοκτησίες. Βασικά, όμως, το Κουρδικό Κίνημα Ελευθερίας είναι εκτός των άλλων και υπέρ της κοινοτικοποίησης του νερού, του εδάφους και των πόρων: «Νερό, Γη και Ενέργεια είναι αξίες που ανήκουν σε ολόκληρη την κοινωνία. Αυτές είναι αξίες που πρέπει να είναι στη διάθεση του συνόλου της κοινωνίας για χρήση. Οι Κοινότητες και οι Δήμοι θα πρέπει να εστιάσουν την προσοχή τους στα θέματα του νερού, της γης και της ενέργειας. Εάν η κοινωνία είναι ο συλλογικός ιδιοκτήτης των αξιών αυτών, τότε δε μπορεί να οδηγείται από κανέναν από τη μύτη... Γι' αυτό, το νερό, η γη

και η ενέργεια δεν πρέπει να αφηθεί σε κανέναν άλλο. Οι αξίες αυτές πρέπει να βρίσκονται στην κατοχή μόνο της κοινωνίας. Αυτές οι αξίες δεν μπορούν να είναι ιδιοκτησία ενός κράτους. Ένα κράτος το οποίο κηρύσσει την κυριαρχία του πάνω στη γη, την ενέργεια και το νερό, είναι ένα δεσποτικό και φασιστικό κράτος.»

Εδώ γίνεται σαφές ότι ο στόχος του κουρδικού απελευθερωτικού κινήματος είναι να κοινωνικοποιηθούν όλες αυτές τις αξίες και να εκδημοκρατισθεί η οικονομία. Γι'αυτό, η οικοδόμηση της εκδημοκρατισμένης οικονομίας περνά από την εκπαίδευση: «Αυτό το κάνουμε μέσα από την κατάρτιση του πληθυσμού και με το να τους δείχνουμε τρόπους για μια συνεταιριστική μορφή της κοινωνικής οικονομίας. Συστήνουμε οικονομικές ακαδημίες για να υποστηρίξουν αυτή την νέας μορφής οικονομία». Σε αντίθεση με την κρατική και την ιδιωτική οικονομία, η κοινωνική οικονομία οφείλει να οργανωθεί σε κάθε κοινωνικό τομέα συνεταιριστικά και συνεργατικά:

«... Χτίζουμε συνεταιρισμούς στην οδοποιία, στις δημόσιες-δημοτικές υπηρεσίες, στη γεωργία, στο εμπόριο και τις επιχειρήσεις και σε όλους τους τομείς. Δεν θέλουμε με αυτό να ακολουθήσουμε οποιοδήποτε κράτος. Υποστηρίζουμε ιδιαίτερα τους δήμους να εξασφαλίζουν την παροχή νερού και ηλεκτρικού ρεύματος. Ειδικά αυτή τη στιγμή, έχουμε προπάντων γεωργικά εγχειρήματα, αλλά αυτό έχει να κάνει κυρίως με το ότι ζούμε σε μια αγροτική περιοχή. Επιπλέον, έχουμε οικοδομικούς συνεταιρισμούς, που έχουν ως στόχο να δώσουν σε όλους τους ανθρώπους- έναντι αντίστοιχης συνεισφοράς- την ευκαιρία να έχουν ένα σπίτι. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό αυτή τη στιγμή, επειδή πολλοί άνθρωποι μεταναστεύουν σε αυτή την περιοχή.»

Επειδή το κουρδικό απελευθερωτικό κίνημα κατόρθωσε με τις επιτροπές αυτοάμυνας -με μεγάλη συμμετοχή των γυναικών- να προστατέψει τον πληθυσμό από τις επιθέσεις των Ισλαμικών Ομάδων και του Μπαθικού καθεστώτος, πολλοί Σύροι από τα εμπόλεμα μέρη, που δεν έχουν τη δυνατότητα να μεταναστεύσουν

στην Ευρώπη -δηλαδή οι πιο φτωχοί- καταλήγουν στη Ροζάβα, με αποτέλεσμα να έχει διπλασιασθεί ο πληθυσμός της.

Μια αρχική επισκόπηση των οικονομικών προγραμμάτων της Δημοκρατικής Αυτονομίας μας δείχνει ξεκάθαρα ότι δεν πρέπει να εκληφθεί ως μια τοπική προσέγγιση, αλλά μάλλον ως ένας δρόμος προς μια εναλλακτική μορφή για την ίδια την οικονομία σε παγκόσμιο επίπεδο, ο οποίος δρόμος βασίζεται στην αλληλεγγύη. «Έχουμε κάνει δικό μας ένα μοντέλο, το οποίο θα συμπεριλάβει τελικά ολόκληρο τον κόσμο, πρέπει να τον συμπεριλάβει. Αυτό θα το πετύχουμε αργά ή γρήγορα. Γιατί αυτό εκφράζει την επιτυχία της κοινωνίας.»

Περισσότερο φωτογραφικό υλικό εδώ.

Το παρόν κείμενο παρουσιάστηκε από τον Γιώργο Κολέμπα στην εκδήλωση “Η Κοινωνική Οικονομία Αγαθό για Όλη την Κοινωνία”. Ολόκληρο το ηχητικό της εκδήλωσης εδώ:

και εδώ: Συζήτηση με τον Γιώργο Κολέμπα.